

EYNDE, Jos van (eigenlijk Theophile Joris), socialistisch politicus en journalist (Berchem-Antwerpen 4 januari 1907).

Zoon van een letterzetter, studeerde voor onderwijzer aan de stedelijke normaalschool van Antwerpen en was tegelijkertijd avondmedewerker van de socialistische partijkrant Volksgazet. Werd redactiesecretaris van het dagblad en leerde Camille Huysmans, Willem Eekelers, E. de Bom e.a. intiem kennen. Na de ontbinding van de Belgische Werkliedenpartij door de voorzitter Hendrik de Man, in mei 1940, legde hij deze een plan voor om voor de Vlaamse gewesten één groot socialistisch blad uit te geven, ten einde in het bezit te blijven van de eigen persen. Deze opzet mislukte, waarna Van Eynde actief werd in de ondergrondse pers. Op het eind van de Duitse bezetting kreeg hij van het verzet volmacht om de krant na de bevrijding te laten verschijnen. Hij werd hoofdredacteur, terwijl

A. Molter de administratieve leiding kreeg. Na de pensionering van Molter zou Van Eynde ook directeur worden.

Op 17 februari 1946 kwam hij in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, in 1954 werd hij onder voorzitter van de Belgische Socialistische Partij (BSP), in 1969 minister van staat en in 1971 voorzitter van de BSP, samen met Edmond Leburton. Van Eynde verdedigde in harde toespraken en bijwijken scherpe hoofdartikelen de eenheid van de partij, zowel van Belgisch standpunt als met het oog op de meningsverschillen tussen „oud” en „jong”, „links” en „rechts”. Hij ging daarbij uit van het marxistische principe, dat de universele arbeiderssolidariteit voorschrijft. Hij zette zich in voor de handhaving van het Belgisch staatsbestel zonder daarbij de belangen van de historisch achtergebleven Vlaamse bevolking over het hoofd te zien. De congressen van de Waalse BSP-fractie te Doornik (maart 1967) en Verviers (november 1967), met een eenzijdig federalistische inslag, maar na het Vlaams socialistisch congres van Klemskerke (14-15 oktober 1967) vooral de anti-Vlaamse houding van de Brusselse Franstalige socialisten bij de verkiezingen van 1968, brachten hem tot uitspraken, waaruit kon blijken dat hij, als volgeling van August Vermeulen, Camille Huysmans en Herman Vos (vgl. Eerste Vlaams socialistisch congres 1937) hun traditionele standpunten in de V.B. trouw is gebleven. Zie ook zijn onvoorwaardelijke steun aan de Rode Leeuwen, d.w.z. de Vlaamse socialistische lijst in het arrondissement Brussel, in 1968 en '71.

Voor Jos van Eynde telt vooral de sociale inslag van wat in Vlaanderen tot stand komt, waarbij verwezen kan worden naar de doelstellingen van de 19de-eeuwse socialisten in Vlaanderen. Hij bleef evenwel steeds de vrees koesteren dat de verovering van de culturele autonomie het sein zou betekenen voor de bevestiging van een klerikale overheersing van de Vlaamse gewesten, die zich zou spiegelen aan het verleden.

LITERATUUR: H. de Ridder en F. Verleyen, *Waar is nu mijn mooie boomgaard? 10 politieke portretten* (1971).

GASTON DIURNEZ